

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 10

NOVEMBER 2018

**REKENINGKUNDE V2
NASIENRIGLYN**

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 10 bladsye.

ALGEMENE REËLS:

1. Ken volpunte toe vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is. As 'n bewerking bedrag as finale antwoord gegee is, ken bewerkingpunt toe.
2. "Metode" punte word as ☒ aangedui.
  - In berekening van die finale antwoord, moet een deel van die bewerking korrek wees, om die punt te verdien.
  - Wanneer antwoorde van vorige gedeeltes gebruik moet word, kontroleer die oordrag.
  - Ignoreer hakies op state, maar kontroleer bewerking voordat punte toegeken word.
3. Waar strafpunte toegeken word, kan die totale punt vir die afdeling nie 'n negatiewe waarde hê nie.
4. Vir vrae wat verduidelikings en kommentaar vereis, ken deelpunte toe. 'n Goeie verduideliking noem en verduidelik 'n stelling. Pasop vir alternatiewe bewoording wat dieselfde punte beskryf. Hierdie nasienriglyn bevat sommige alternatiewe. Wees bedag op kandidate se verduideliking en ken punte toe vir geldige verduidelikings.
5. Waar van toepassing / geldig, aanvaar erkende afkortings.
6. Van opvoeders word verwag om deur die vraestel te werk en redelike aanpassings, binne die raamwerk vir puntetoekenning, waar nodig op die nasienriglyn te maak.

VRAAG 1: INTERNE BEHEER EN BTW**(25 punte; 20 minute)****1.1 INTERNE BEHEER**

1.1.1 Interne ✓✓

2

1.1.2 Maak 'n aanbeveling van DRIE beheermaatreëls of -prosedures wat geïmplementeer kan word om die voorraad en kontant teen diefstal te beskerm.

HANDELSVOORRAAD ✓✓ ✓✓ ✓✓ Enige geldige antwoord	KONTANT ✓✓ ✓✓ ✓✓ Enige geldige antwoord
Hou voorraad altyd in 'n veilige en sluitbare stoorplek.	Hou kontant in 'n geskikte sluitbare geldtrommel.
Slegs een leerder hou die sleutel vir die stoorplek.	Kontant moet altyd in 'n veilige stoorplek toegesluit word.
Gereelde voorraadopnames om verkope en kontant ontvangste te kontroleer.	Kontant moet gereeld gebank word.

12

1.2

1.2.1	Waar	✓
1.2.2	Onwaar	✓
1.2.3	Onwaar	✓
1.2.4	Waar	✓
1.2.5	Waar	✓
1.2.6	Waar	✓

6

1.3

	GOEDERE / DIENSTE	15% BTW	0% BTW	BTW VRY
1.3.1	Petrol			X ✓
1.3.2	Nuwe kasregister	X ✓		
1.3.3	Bruinbrood		X ✓	
1.3.4	Skoolfonds van staatskool			X ✓
1.3.5	Salaris van hotel-bestuurder			X ✓

5

VRAAG 1**25**

VRAAG 2: KOSTEBEREKENING EN INTERNE BEHEER**(45 punte; 35 minute)****2.1 PRODUKSIEKOSTE****2.1.1 Direkte materiaalkoste vir 250 tafels**

KOSTE-ITEM	BEREKENING	BEDRAG
Hout	250 ✓ x 12 ✓ x 2,8 ✓ x 10 ✓	84 000 ✓ ☒
Hout	250 x 8 ✓ x 4 ✓ x 12 ✓	96 000 ☒
Koper skroewe	250 x 2 ✓ x 3 ✓	1 500 ☒
Skuurpapier	250 x 6 ✓ x 6 ✓	9 000 ☒
Vernis	250 x 20 ✓	5 000 ☒
TOTAAL		195 500 ✓ ☒

20**2.1.2 Direkte arbeid vir 250 tafels**

BEREKENING	BEDRAG
250 ✓ x 5 ✓ x 20 ✓	25 000 ✓

4**2.1.3 Primêre koste**

195 500 + 25 000 = 220 000 ✓ ☒
--

2**2.1.4 Bereken die bokoste**

Fabriekversekering	3 000	✓
Huur	3 000	✓
Verbruiksgoedere	200	✓
Schoonmaakmiddels	150	✓
Salaris: Fabriekbestuurder	8 000	✓
Salaris: Fabriekskoonmaker	2 800	✓
Totaal	17 150	☒

7

2.1.5 **Bereken die totale produksiekoste vir 250 tafels**

$$220\,000 + 17\,150 = 237\,150 \checkmark \checkmark$$

2

2.2 **Bereken die eenheidkoste per tafel**

$$237\,150 \checkmark \div 250 = 948,60 \checkmark \checkmark$$

3

2.3 **Bereken die verkoopprijs per eenheid as die winsopslag 30% is.**

$$948,60 \checkmark \times 1,3 = 1\,233,18 \checkmark \checkmark$$

3

2.4 **Win-Wood Vervaardigers ervaar groot verliese as gevolg van foute tydens die produksieproses. Voorsien TWEE oplossings vir hierdie probleem.**

Enige geldige antwoord $\checkmark \checkmark \checkmark \checkmark$

Lei masjien-operateurs op

Diens masjiene gereeld

Verbeter toesighouding tydens produksieproses

4

VRAAG 2**45**

VRAAG 3: BEGROTING**(25 punte; 20 minute)**

3.1

1.3.1	Waar	✓
1.3.2	Onwaar	✓
1.3.3	Onwaar	✓
1.3.4	Onwaar	✓
1.3.5	Waar	✓

5

3.2.1 **Begroting vir 2019 matriekafskeid.**

INKOMSTE		
Koekverkoop	2 000	✓
Donasies	6 000	✓
Sokkertoernooi	17 600	✓
Lootjies	4 500	✓
Verkoop van bunny chows	3 900	✓
UITGAWES		
Dekor	5 000	✓
Spyseniering	24 000	✓
Huur van saal	6 000	✓
SURPLUS / (TEKORT)	(1 000)	✓✓

10

3.2.2 **Maak 'n voorstel om die kostes vir dekor en kos in 2019 te besnoei.**

DEKOR ✓✓	KOS ✓✓
Enige geldige antwoord	Enige geldige antwoord
Bepaan behoorlik om onnodige kostes te vermy Maak dekor van herwonne materiaal	Betrek ouers by spyseniering Vra donasies vir bestanddele

4

3.2.3 **Noem EEN ander moontlike fondsinsamelingspoging.**

Enige geldige antwoord ✓✓
Steakaand Dans

2

- 3.2.4 Noem TWEE bronne van inkomste en TWEE uitgawes wat op 'n huishoudelike begroting sal verskyn.

INKOMSTE ✓ ✓	UITGAWES ✓ ✓
Enige geldige antwoord	Enige geldige antwoord
Salaris	Water en elektrisiteit
Rente	Kos en klere
Huurinkomste	Vervoer

4

VRAAG 3	25	
---------	----	--

VRAAG 4: REKONSILIASIE EN ALGEMENE GROOTBOEK**(55 punte; 45 minute)**

4.1.1

ALGEMENE GROOTBOEK VAN SPAZA HANDELAARS**Debiteurekontrole**

Sep	1	Saldo	a/b	41 550	Sep	30	Bank	KOJ	✓ 90 936
	30	Verkope 95350 ✓ – 3000✓	DJ	✓ 92 350			Debiteure afslag 574✓ - 180✓	DAJ	✓ 394
		Bank	KBJ	✓ 95			Joernaalkrediete 292✓ + 130✓	AJ	✓ 422
		Joernaaldebite 508✓ + 10✓	AJ	✓ 518			Saldo	o/b	✓ 42 761
				134 513					134 513
Okt	1	Saldo	a/b	✓ 42 761					

164.1.2 **Debiteurelys**

C Rode 0 + (95 + 10) ✓	105	☒
D Mahoman 130 – 130 ✓	0	☒
RE Truter 35 641 + 180 ✓	35 821	☒
Master & Seuns 7 000	0	☒

74.1.3 **Voorsien TWEE strategieë wat geïmplementeer kan word om debiteure aan te moedig om hul rekeninge betyds te betaal.**

Enige geldige antwoord ✓✓ ✓✓

Voeg rente by agterstallige rekeninge
 Staan korting toe vir vroeë betaling
 Stuur gereeld rekeninge uit
 Volg agterstallige rekeninge op

4

4.2.1

A	4 500	✓✓
B	Bank	✓
C	KJ	✓
D	Koste van verkope	✓
E	KKJ	✓
F	KAJ	✓
G	Koste van verkope	✓
H	DJ	✓
I	Onttrekkings / Donasies / Enige geldige antwoord	✓
J	2 410	✓

11

4.2.2

Gee EEN moontlike verklaring vir die inskrywing van R2 220.

Enige geldige antwoord ✓✓

Goedere wat nie aan die verwagtinge voldoen nie is teruggestuur

2

4.2.3

Gee TWEE moontlike verklarings vir die inskrywing van R60.

Enige geldige antwoord ✓✓ ✓✓

Onttrekkings deur die eienaar

Donasie aan 'n skool / ouetehuis

4

4.3.1

Noem en verduidelik die AARP-beginsel wat in die scenario toegepas behoort te word.

Besigheidsentiteit ✓

Transaksies van die eienaar moet apart van die van die besigheid gehou word en as onttrekkings aangeteken word. ✓✓

3

- 4.3.2 **NT Handelaars oefen nie behoorlike beheer oor handelsvoorraad toe nie. Identifiseer DRIE probleemareas en gee 'n oplossing vir elk.**

PROBLEEMAREA ✓ ✓ ✓	OPLOSSING ✓ ✓ ✓
M Snook het te veel verantwoordelikhede i.v.m. bestellings, aanteken van transaksies, betaling van verskaffers	Verdeling van pligte
Bestel van voorraad vir persoonlike gebruik van eienaar en ander personeellede	Teken transaksies van die eienaar as onttrekkings aan en personeel mag slegs bestellings plaas met die nodige magtiging
Voorraadopnames word nie gereeld gedoen nie	Voorraad moet gereeld getel word. Stel ekstra personeel aan om M Snook te help

6

- 4.3.3 **Daar is opgemerk dat die kwaliteit van die handelsvoorraad voorsien deur een van die gereelde verskaffers, verswak het. Gee EEN voorstel hoe NT Handelaars hierdie probleem kan oorkom.**

Enige geldige antwoord ✓✓
Bespreek dit met die verskaffer Vind 'n verskaffer met beter kwaliteit produkte

2

VRAAG 4	55	
----------------	-----------	--

TOTAAL: 150